NĂM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ THỨ 225 — NGÀY THỨ BA 2 SEPTEMBRE 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

BẢNG GIÁ

	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Một năm	6$00	6$00	6$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và Các công-sở	»	8 00	8 00	8 00	9 00	»
Sáu tháng	3 00	3 50	3 20	3 20	3 30	6 00
Ba tháng	1 30	1 75	1 60	1 60	1 65	3 00
Một tháng	0 50	0 60	0 55	0 55	0 60	1 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur F. H. SCHNEIDER
Directeur NGUYỄN VĂN VĨNH
Rédacteur en chef PHẠM HỮU TỰ
Administrateur gérant NGUYỄN V. LUÂN

Adresse télégraphique TRUNG BẮC TÂN VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE N° 2706

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
4e page: Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . . 0$12 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái thì-giờ của các đứng vĩ-nhân

Ta xem trong sử truyện ; ở Đông-phương ta được biết cái thì giờ của ông Đại-vũ một tấc bóng coi quí đến hơn một tấc vàng, cái thì giờ của ông Chu công, một bữa ăn đến ba lần dừng bữa, một lần gội đến ba [illegible] tới sang đi làm ; ở Tây-phương ta được biết cái thì giờ của vua Nã-phá-luân, một ngày một đêm chỉ chịu mất có bốn giờ đồng-hồ ngủ, cái thì giờ của ông đại-nho Khang đức (Kant), suốt bốn mươi hơn năm, ngày nào cũng có mấy giờ đọc sách, mấy giờ dạy học, mấy giờ làm sách, không ngày nào sai ngày nào. Nay lại thấy trong một tờ báo Tây có thuật chuyện cái thì giờ của ông Herriot là quan thủ-tướng nước Pháp bây giờ nữa. Như tôi đã thuật trong bản báo một số trước, cái thì giờ của ông suốt từ sáng sớm tinh sương thức dậy cho đến khuya mười [illegible] không có một giây một phút nào ông không lo công tính việc, xử sự tiếp khách, thậm đến lúc tắm rửa, lúc ăn cơm, lúc ngồi trên xe, lúc đi trong tàu cũng đều là thì-giờ trù-liệu công việc của ông cả. Ấy cái thì giờ của một đứng vĩ-nhân như thế đấy. Người đời chỉ biết cái công-nghiệp hiển nhách, cái danh tiếng lừng-lẫy bên ngoài của các ngài, có biết đâu rằng các ngài cũng chẳng có trăm tay nghìn mắt, thần thông biến-hóa gì khác chúng ta chẳng qua cũng chỉ khéo biết lợi-dụng thì giờ là cái vốn lớn của người ta vậy.

Cái vốn lớn ấy có phải người thường không có đâu? ngày trời tháng bụt ai mà lại chẳng được hưởng-dụng chung ; cái thì giờ của các ngài dựng được công to, lập nên nghiệp lớn, làm cho nước đương yếu mà trở nên mạnh, dân đương khốn-khổ nheo-nhóc mà trở nên sung sướng thái-bình, đời đương thảo muội tối-tăm mà trở nên văn-minh tiến-hóa với cái thì giờ của người thường ăn uống cơm trời, uống hại nước sông, lăn-lộn với lục tặc thất tình, quanh quẩn với vợ con gà chó, cũng đều là thì giờ cả, cũng đều là cái thì giờ để cho người ta vận dụng được tinh thần, khu-khiển được tai mắt, cử-động được tay chân cả, chứ có thì-giờ nào lại khác thì-giờ nào. Khác nhau là chỉ tại cái cách dùng thì-giờ có kẻ hơn người kém vậy.

Cái cách dùng thì giờ của các đứng vĩ nhân thì như trên đã kể; cái cách dùng thì giờ của người thường thì khác hẳn thế. Kẻ thì dùng thì giờ một cách lãng phí quá, hết ăn lại ngủ, hết lêu lổng lại chơi bời, ngoài cái mục-đích thân ai người nấy không còn kể gì tới xã-hội nhân-quần, ngoài cái hi-vọng tay làm hàm nhai không còn biết gì tới công danh sự nghiệp, hi-hà hi-hục đầu năm chí tối, ngày nào cũng chỉ những giờ cơm, giờ chén, giờ bú bí với vợ con, chứ không có giờ nào là giờ sinh được cái [illegible] chí-khí cường-nghị khác nữa. Kẻ thì dùng thì giờ một cách càn dại quá, mạo nhận cái chủ nghĩa khoái-lạc, mà khoái-lạc lại chỉ khoái-lạc lấy một thân mình, giả thác cái danh-hiệu chán đời mà chán đời không thấy chán đời về đàng nhục-dục, nay kịch-trường mai lại hí-viện, sớm tửu-quán tối lại ca-phường, hết ngày nọ qua tháng kia, giờ đánh bạc có, giờ xem hát có, thậm đến giờ hút a-phiến là nộp xác cho một thằng giặc táng thân bại gia rất ghê gớm cũng có nốt, mà đến cái giờ nghĩ tới nhân-quần xã-hội, lo tới công-danh sự-nghiệp, cái giờ luyện tài tu đức, giảng học biện văn thì tuyệt vô.

Nhất là người mình bây giờ, cái cách dùng thì giờ lại càng nực cười lắm, nực cười cho người ta mà đáng thương đáng tiếc cho mình lắm. Một nước người còn hiếm của còn kiệm, trăm nghề nghìn nghiệp cái gì cũng còn thua sút chậm lụt kém người hết, chỉ còn có cái thì giờ là cái lưng vốn chung của khắp cả loài người đó, người ta không thể có được hơn mình, mình cần phải biết lợi dụng hết cái lưng vốn ấy để mà mở mang gây dựng công kia việc nọ gấp mấy mươi người ta. Mà nay thử xét cái thì giờ của mình dùng được những việc gì? trừ ra dùng một cách lãng phí về sự sinh-hoạt túy sinh mộng tử với dùng một cách càn dại về sự đắm đuối dục-chương tình-ma như hai hạng người trên kia đã kể, thì dân-tộc nào cũng có một phần nhiều dung-ngu xuy xuẩn và một số ít trụy-lạc điên cuồng như thế, còn một số lớn những người thông-minh tuấn-tú trong nước cũng có đủ cái tư-cách gắng làm được một bực vĩ-nhân, mà ở nước mình cũng chỉ vì không dùng được cái thì-giờ của mình cho chính-đáng, cho siêng-năng, cũng đến mòn mỏi tiêu tan, không thành được cái danh gì, không nên được cái nghiệp gì cả; những người trung-lưu dĩ-thượng, có khi cũng quá mê về cái chủ-nghĩa khoái-lạc mà xuất nhập với cái hạng người trụy-lạc điên-cuồng kia, cũng có khi quá mê về cái chủ-nghĩa vị-kỷ mà luẩn quẩn vào cái hạng người dung-ngu suy-xuẩn kia; cái thì-giờ làm việc của mình là cái thì giờ ở các tòa các sở bắt buộc, có người trên đốc thúc, hoặc là cái thì giờ lo ăn lo mặc, theo cái luật chung trời đất « có hột mồ hôi trán mới có được miếng bánh mì » làm cái máy thụ-động hằng ngày thì chẳng kể làm chi, ngoài ra cũng ít có cái thì giờ gọi là cái thì giờ tự chủ tự trị của mình được ; có ra thì lại dùng thì giờ một cách bão-huyền quá, nào cái thì giờ ra luồn vào cúi, đâm ngược chạy xuôi, nào cái thì giờ lập kế bày mưu, lường thầy phản bạn, bôn tẩu xu thừa không phải là không vất-vả, xoay-xỏa lừa lật không phải là không khó nhọc, nhưng hỏi dùng cái thì giờ như thế để làm gì thì rút lại [là về kiếm lấy cái danh lợi] để hèn nhỏ mọn, chứ có cái gì là cái danh thực, cái lợi to. Tệ nữa là bọn thanh-niên đương cái thời-đại tiến thủ tự cường mà cũng chẳng thiết gì đến cái tiền-đồ thân-thế, bao nhiêu cái thì giờ quí-báu đáng đem hết ra mà tiến đức tu nghiệp, tạo thành cái tư-cách, khai thác cái vận-mệnh cho mình thì tự giả thác vào cái danh-hiệu chán đời mà cũng lấy chơi làm thích, lấy nhàn làm yên, cũng dung-ngu xuy-xuẩn, cũng trụy-lạc điên cuồng như ai nốt. thương thay! tiếc thay! ôi! một xã hội sống say chết ngủ ở trong cái thế giới sấm vang chớp nhoáng, gió dập mưa dồi! người [mình nghe câu chuyện về cái thì] giờ của quan thủ tướng Pháp Herriot, chẳng biết có thẹn với thì-giờ không nhỉ ?

T.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 1er Septembre 1924

Quan Herriot tại Lyon

Ngày hôm thứ bảy khi quan Herriot tới Lyon Perrache, công-chúng tới năm vạn người hoan hô cho mãi đến khi ngài tới nhà thị-sảnh, ngài đã vào nhà, sau lại phải ra đứng ở trên bao-lơn để tỏ ý cảm ơn công-chúng.

Ngày mai ngài sẽ đến Genève. Trong khi ngài vắng mặt, quan thuộc địa bộ thượng-thư quyền bộ Ngoại-giao.

Sau cuộc hội-nghị Londres

Chánh-phủ cử đại-tướng Dégoutte dự bị việc rút quân ở miền Dortmond và Hoerde về. Việc kinh-tế ở đấy cũng sẽ giao giả quyền nước Đức. Sáng hôm nay hội đồng bồi-thường được tin báo rằng nước Đức đã ưng chuẩn và tuyên-bố các luật quan hệ về chương trình Dawes. Chiều hôm nay, hội-đồng sẽ ghi nhận việc ấy, từ đấy sẽ bắt đầu tính các kỳ-hạn về việc giao hạt sông Rhur về quyền nước Đức.

Tại hội Vạn quốc

Các đại-biểu Pháp tại hội Vạn-quốc là MM. Bourgeois, Briand, Boncour, Jouvenel, Maurice Sarraut đã tới Genève.

Sáng hôm nay, hội Vạn-quốc đã họp kỳ hội-đồng thứ năm. M. Hymans chủ-tọa, ông có đọc một bài diễn-văn.

Chiều hôm nay tuyển cử nghị-trưởng.

Cuộc bay vòng thế giới của Hoa-kỳ

Các phi-hành-gia Hoa kỳ khởi hành ở Sangtut tại đảo Groeland, hiện đã tới Icetickle tại Labrador. Trong độ đường này bay tám trăm kilomètres trên mặt bể.

Tại hạt Maroc của Tây-ban-nha

Tại đường trận Ellau đánh nhau dữ dội.

Cavite, ngày 31 Août 1924

Thủy-tai ở Trực-lệ

Tin Bắc kinh. M. W. H. Hallory thư-ký hội-đồng quốc-tế cứu-trợ, tính rằng số đất bị ngập trong tỉnh Trực lệ cộng tới 10.000 dặm vuông và số tổn hại cộng tới 100 triệu. Nhiều nơi vẫn còn bị ngập.

Việc các nhà buôn đình nghiệp ở Quảng-đông

Tin Quảng-đông. — Việc các nhà buôn đình nghiệp đã kết liễu. Các nhà buôn ưng nộp cho chánh-phủ Quảng-đông 500.000 dollars Nay mai các hiệu buôn sẽ mở cửa.

Hoa-kỳ với việc thanh-giảm quân bị

Tin Washington. — Quan Thống-lĩnh Coolidge có tuyên bố rằng ông sẽ bênh vực cái quyền lợi của Hoa-kỳ về việc tăng số đại-bác tại các chiến-thuyền theo như các điều khoản trong giao ước về việc thanh giảm quân-bị. Ông không muốn can thiệp vào các việc có thể khiến cho các nước ganh đua tăng số khí giới. Các nước ngoài nên lo trả nợ Hoa-kỳ đã, rồi hãy chi tiêu về việc sắm sửa khí-giới.

LOÀI NHẠN VÀ LOÀI BỒ CÂU BAY NHANH ĐƯỢC BAO NHIÊU ?

Người ta tính ra nhạn bay được 67 mètres trong một giây đồng hồ. Có giống cánh rất dài, bay được 88m trong một giây. [illegible] thuận mà thổi thật mạnh bay được 30 mètres trong một giây, nghĩa là 1 800 mètres trong một phút. Lúc gió ngược, thì mỗi phút bay được có 500 mètres. Trong những quãng đường ngắn, thường thường trong một phút bồ-câu bay được từ 1.000 đến 1.100 mètres.

THỜI TIẾT Ở ALGER MỚI ĐÂY

Ngày thứ năm 3 juillet, và ngày thứ sáu 4 juillet mới rồi ở miền đồng bằng Sahel, về bờ bể phía Tây thành Alger giời nóng dữ dội, các nơi giồng nho ở đấy tổn hại rất nhiều.

Tại cánh đồng Mitidja ngay ở cửa thành Alger, cây cối cũng bị tổn hại nhiều lắm.

Có tin rằng các nơi Guyotville, Marengo, Marceau, Arba v. v.... ngày hôm thứ sáu hàn-thử biểu đo được 65°. Cây cối thóc lúa bị cháy cả.

NÚI BĂNG Ở ĐẠI-TÂY-DƯƠNG

Nước Hoa-kỳ mới tổ chức một sở riêng để can phòng các núi băng ở miền chung quanh đảo Terre Neuve. Núi băng thường ở đảo Groenland là một nơi đầy những váng đá sinh ra. Váng đá ở trên đảo ấy tan dần, mà rơi từ chỗ cao xuống chỗ thấp, rồi từ chỗ thấp cho đến bờ bể. Khi rơi xuống đến bể thì khối băng vỡ ra. Các khối băng ấy nổi trên mặt nước, rồi theo giòng nước bể mà trôi đi. Trôi dần dần tới 2.500 hoặc 3.000 kilomètres về phía Nam, vào tận miền dòng nước Gulf Stream. Đường khối băng trôi không nhất định thế nào. Cái ấy là tùy cái sức mạnh yếu của dòng nước ở Labrador và dòng nước Gulf Stream gặp nhau. Trôi được 2.500 hay 3.000 kilomètres như thế, thường mất đến một năm. Trong khi các khối băng ấy trôi đi, thường lại gặp khối băng khác ở vũng Baffin trôi đến mà phụ vào. Các núi băng thường dựng lên từ lúc đầu mùa hè, lúc mới dựng lên thì trôi đến Labrador. Khi núi băng trôi đến Labrador thì đã là mùa đông rồi, bấy giờ nước bể các nơi gần đất đóng váng lại, thì núi váng phải đứng yên một nơi không trôi được nữa. Đến tháng mars nước bể lại tan ra, thì núi đá lại trôi đi. Như vậy những núi băng dựng lên trong năm 1923, đến mùa đông năm ấy thì bị nghẽn ở miền gần Labrador, rồi đến tháng mars 1924 mới tới miền bắc đảo Terre Neuve, từ đấy lại trôi dần xuống miền Nam mỗi ngày đi được 15 hay 20 kilomètres. Có khối trôi vào vịnh Saint Laurent, những phần nhiều thì đóng lại phía đông đảo Terre-Neuve. Khi khối đá tới đấy rất là nguy hiểm cho tàu thuyền, vì chỗ ấy tàu thuyền đi lại rất nhiều. Vì vậy chánh-phủ Hoa-kỳ phải đặt một sở riêng canh phòng các khối băng để báo hiệu cho tàu thuyền liệu đường mà tránh, vì núi băng tới đấy cũng còn lâu mới tan đi được. Ban ngày lúc giời quang đãng, thì đứng xa 20 hay 25 kilomètres trông thấy khối băng. Giời sương mù thì ngoài 100m không trông thấy nữa. Ban đêm giời có giăng sao, cũng chỉ trông thấy các khối ở cách chỗ mình đứng độ 400m mà thôi. Dùng đèn ló rất tốt thì có thể trông thấy núi băng xa độ 3 kilomètres Vì vậy sở coi việc ấy phải có tàu riêng và có đèn ló để khám xét luôn luôn.

BẮT LOÀI HẦU ĐỂ DÙNG VÀO VIỆC KHOA-HỌC

Tàu *Europe* chở một đàn hầu ở Phi-châu sang nước Pháp, đàn hầu ấy do M. Godefrois, tuân lệnh quan Toàn-quyền Carde săn mà bắt được trong miền Mamou.

Đàn hầu ấy có mười hai con hầu lớn, và nhiều hầu nhỏ. Bốn con hầu lớn cao 1m50 sẽ giao cho một ông thầy thuốc khảo nghiệm về việc tiếp các cơ-thể. Một con hầu cái, và sáu con hầu con sẽ giao cho viện Pasteur. Một con hầu cái, và một con hầu con sẽ giao cho viện bác học. Ở viện bác-học hiện nay đã có một con hầu lớn rồi.

Đi đường ba con hầu bị chết. Bốn con hầu nữa chết ở Konakry. Một con cao được 1m67, và ngực tròn được 2m, hiện để tại viện Pasteur ở Kindia.

Luyện tập quốc văn

Câu chuyện về chí khí

. . . .

— Thanh-Hương quí-hữu ơi ! anh em ta sinh ra trên đất nước Việt-Nam này, gặp cái cảnh-ngộ mới cũ giao-nhau lại dám đem thân ra gánh vác một phần việc giang sơn cạnh tranh cùng khách năm châu trên mặt đất, chẳng cũng là cả gan lắm nhỉ?

— Sao quí hữu lại nói thế ? việc ấy là việc bổn phận của anh em mình chứ sao ? Này non sông trước mắt ta là non sông cũ bốn nghìn năm của nòi giống Hồng Lạc đó ! thân thể anh em ta là cái hi-vọng to của nòi giống Hồng Lạc đó ! cơm áo hằng ngày của ta là nhờ về đất nước ta đó ! ta mở mắt ra là thấy cảnh-vật đất nước Hồng Lạc, ta hở môi ra cũng nên tiếng của giống nòi Hồng Lạc ta ! lẽ nào ta lại chẳng tính kế lo phương làm cho tỏ rạng mặt mày nòi giống Hồng Lạc sao ? Ta muốn đạt cái mục-đích to tát ấy, thì còn gì hơn hi-sinh cả cái đời ta mà dạy dỗ đàn con trẻ khỏi chịu tiếng thua chị kém em. Tuy thế thì khó thật, song tinh hồn tiền-nhân giống Việt-Nam nhường như thúc dục ta mau mau dảo bước đến lúc được trông thấy cái nước Việt-Nam này lừng lẫy cùng các nước !

— Quí hữu ơi ! quí hữu nói thế thì em rất lấy làm cảm-phục cái tấm lòng nhiệt-thành yêu nòi yêu nước của quí hữu ; song, em thiết tưởng những điều to tát ấy là công việc của những bậc vĩ-nhân kia, chứ anh em ta miệng chưa hết mùi hơi sữa, sao dám ngông nghênh thò lò ra nói những điều rất đáng quí báu mà rất khó khăn ấy, chẳng khỏi để cho người trí-thức nghe thấy in trí cho bọn ta là ngông cuồng dở dại mà lấy làm một điều lo cho hậu-vận quốc-dân ư ?

Vâng, em xin phục cái chính-lý của quí hữu nói rõ ; song, hãy xin quí hữu cho em phân-trần tâm sự thì quí hữu mới thấu-triệt được cái chí của em. Quí hữu cho em nói thế là ngông cuồng dở dại, vâng, lời đó ngông cuồng thật. Bây giờ ta còn non trí tiền tài bỗng nhiên tự nhận lấy cái nghĩa-vụ một bậc vĩ-nhân, ngông gì bằng ! cuồng gì bằng ! nhưng nên cứ bình tĩnh mà xét, thì chắc quí hữu sẽ không cho cái ngông cuồng ấy là dở. Này ông J. J. Rousseau hồi còn nhỏ há chẳng phải là một đứa trẻ mất dạy này đây mai đó, sao thế mà sự nghiệp ông để ngày nay còn cùng với khoa văn-chương Pháp lừng lẫy khắp hoàn-cầu ; không những thế, tư-tưởng của ông cùng với tư-tưởng ông Voltaire và ông Montesquieu đã gây nên cái tư-tưởng bình đẳng tự do ngày nay đó. Có kể gì ai, ai chẳng là người ? Chẳng qua chỉ hơn kém nhau cái nghị lực kiên nhẫn mà thôi. Cái nghị lực kiên nhẫn ai chẳng phải có, dù ít dù nhiều, không thì sao đương nổi cái chức vụ của mình. Hoặc giả anh em ta chưa biết cái nghị lực kiên nhẫn của ta sau này ra sao thì có, song mình tìm đường mà đi phải tìm cái chủ cốt định đi đến đâu chứ ; cho nên em phải tự nhận lấy cái điều trên đó làm chủ-đích mà đạt cho đến [illegible] nhiệt thành với đường tiến hóa trong nước nó chứa chất trong lòng em đã lâu, cho nên ngày nay quí hữu mới gợi đầu nó ra mà nó tung ra bằng những nhời ngông cuồng đến quý hữu phải lo thay cho em ! Này quí hữu ơi ! Kìa cái chủ đích cho cả một đời của mình khác gì người đóng cái đanh : mà đóng dần dần từng nhát búa một thì có thể nhổ đi trước khi ngập nửa ; mà người đóng thẳng một nhát búa hết sức đóng mạnh vào thì chỉ đóng một nhát búa cũng đã khó nhổ. Cứ như ngày nay, quí hữu cứ ung dung thong thả không có chí nguyện nhất định ra sao, sau này quí hữu có gặp cái cảnh ngộ gì hơi ra phần ngăn trở thì đã lùi mất một bước, lùi một bước là kém rồi, và quốc dân ta còn là buổi mới phải cần dảo bước, mới kịp người, chứ nếu cứ theo cái thái-độ nhu nhượng của quí hữu, thì tất có phần chậm trễ, cho nên em nói thẳng ngay một câu ngông cuồng mà thành-thực ấy làm chủ đích cái đời em cũng như đóng hẳn một nhát búa cho cái đanh của em nó chắc chắn không rung nổi rồi mới đóng thêm cho vào hẳn, chứ không phải em có ý dở dại gì đâu !

— Phải, quí hữu bảo rằng cái thái-độ nhu nhượng của em, có thể làm cho chậm cái bước tương lai của mình, thì em xin vâng, song hãy xin quí hữu tĩnh tâm lại mà xét, thì chớ nên nóng nảy mà hư việc. Ừ thì một nhát búa cho chắc chắn rồi sau sẽ dần dần đóng thêm thêm vào, nhưng gặp cái gỗ rắn thì quí hữu nghĩ sao ?

— Ta muốn đóng đanh thì trước hết ta phải tìm cái gỗ vừa cái đanh của ta mà đóng thế : nếu ta hấp tấp đóng bậy không màng gì đến thứ gỗ mềm hay rắn, thì chẳng hóa ra ta dở dại thật ư ? Em đã cố công tìm tòi cho vừa cái đanh của em, mà nay em đã được cái gỗ ấy ở trong tay rồi, thì sợ gì mềm rắn nữa.

— Nếu quí hữu mà thi hành được điều đó, thì em mong rằng nước Việt-Nam nhà ta sẽ có nhiều bạn thanh niên chí khí quả quyết như quí hữu.

Anh em bèn cả cười mà cũng ngâm một câu rằng :

Nam nhi chí khí tung hoành,
Trên giời dưới nước thì hành chí cao
Nghìn thu để tiếng anh hào.

Xj

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 29 độ
16 giờ 32 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ-tư, 3 Septembre 1924
Ste Euphémie

Âm-lịch

Mồng 5 tháng tám năm Giáp tí
Ngày Ất dậu
Sao Thủy, Sao Trấn Trực Trừ
Sát Tất-chăng. Hội họa.
NGHI : Giải-trừ, Mộc-dục, Tảo-xá, Phá-thổ, An-táng.
NGUYỆT KỴ

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ.		10 : 65
— nhì	—	10 25
— ba	—	9 85
Thóc.		6 20
Bắp ngô.		6 20

Giá bạc. Kể từ ngày 2 Septembre 1924, giá bạc ở nhà Nhà-nước định là **9 f 80**

Tin tàu. — Tàu *Song-bo* đến ngày thứ năm 4 septembre ở Haiphong sẽ chạy đi Hongkong và có ghé Hon-gay.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe lửa 20 giờ 7 phút tối hôm 3 septembre 1924.

Tàu *Affon* mang thư sang Pháp (đến Saigon thì chuyển sang tàu *Azay-le-Rideau*) đến ngày thứ bảy 6 septembre này hồi 6 giờ sáng ở Haiphong sẽ chạy đi Tourane, Saigon và Marseille.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe-lửa 5 septembre hồi 20 giờ 7 phút.

Tin đường sá. *Quảng-yên ngày 1 septembre.* — Đường Quảng-yên đi Vạn-cuay nay đã đi lại được rồi.

Bắc-giang ngày 31 août. — Theo nghị-định quan quyền thống-sứ Bắc-kỳ ngày 31 août 924, cái phần đường thuộc-địa số 1 từ kilomètres 35 đến 38, là từ cầu Đáp-cầu đến Sen-hồ nay bị ngập thì cấm các xe ô-tô không được đi lại, kể từ ngày 1er septembre cho đến ngày nào hết hạn cấm mới thôi.

Bắc-giang ngày 1 septembre. — Nước sông Thương xuống mau, từ hôm qua đến giờ xuống được m t thước. Sáng hôm nay nước chỉ còn có 4 m 90.

Thái-nguyên ngày 1 septembre. — Xe ô-tô vận-tải đường Đồng-anh lên Bắc-kạn đã đi lại được từ ngày hôm nay cho đến kilomètre 1 6 là chỗ rẽ lên Chợ-chu và từ kilomètre 113 đến Bắc-kạn. Khoảng đường từ kilomètre 106 đến 113 thì không xe nào đi được. Tuy từ 1 1 phải cho phu trạm tải còn hành k ách thì phải đi chân cả một quãng ấy là 7 kilomètres.

Phúc yên ngày 31 août. — Đường thuộc-địa số 2 ở cuộ kilomètre 37 + 500 nay đã đi lại được như thường rồi.

Hội-đồng Chính-phủ. — Hội-đồng Chính-phủ kỳ thường trực đã họp tại phủ Toàn-quyền ngày 30 août do quan phó Toan-quyền Robin chủ tọa.

Một đội lính ta sang Quảng-đông. — Đến chuyến tàu *Song-bo* ở Haiphong đi ngày 4 septembre, thì chính phủ sẽ cho một toán 20 người lính khố xanh ta do một viên cai-ninh quân Tây sang Quảng-đông để hộ vệ cho tòa Lãnh-sự Pháp tại Shamen.

Tiểu-thuyết « Thủy-hử ». — Số báo ngày hôm nay đã bắt đầu đăng bộ tiểu-thuyết « *Thủy-hử* ». Xin xem mục tiểu-thuyết.

Ai muốn thừa lịch năm 1925 ? — Lịch mới năm 1925 hiện nay bán-quán đương đề các nhà đại công-thương trong nước, ai muốn thừa lịch năm 1925, thì xin kíp đến bán-quán mà chọn các kiểu, ý ưng kiểu nào thì đặt làm ngay, kẻo chậm ra thì các kiểu về đẹp người ta tranh hết mất.

Ngài nào ở xa, muốn viết thư về, xin cứ gửi cho ông Quản-lý nhà in bán-quán như sau này :

M. Bùi-xuân-THÂN
61-63, Rue du Coton, Hanoi.

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE

Pharmacie Montès
54, RUE PAUL-BERT, HANOI
DẦU-GAN-CÁ-VIÊN
(Capsules huile de foie de morue)
Mỗi ngày uống bốn viên, sáng 2 viên, chiều 2 viên, trước khi ăn cơm.
Giá mỗi lọ : 0 $ 90

Tiền quyên giúp dân bị lụt. — Bản báo nhận được của M. Hoàng-chính-Viên, thợ coi máy sở Hỏa-xa Vân-nam và M. Nguyễn-duy Khiên, 26 phố G. Lamblot, Hanoi, mỗi ông một số tiền là 1 $ 00, của các viên chức phòng kế-toán n à Ngân-hàng Đông-Pháp Hanoi một số tiền là 53 $ 70 (1) cùng bức thư và một cái ngân-phiếu, bạc 27 $ 80 của các bà các cô ở Qui-nhơn (Trung-kỳ) để giúp các dân bị lụt ở Bắc-kỳ, tạ vậy xin đăng bức thư ấy cùng các qui-tính phương-danh như sau này :

Thưa ngài,

Tôi có thấy trong tờ báo *Trung Bắc Tân Văn* n° 2289 có bài cổ-động về sự nước mấy vạn sanh linh bị khốn nạn vì đê Phi-liệt, thì tôi lấy làm thương xót vô cùng ; nay chúng tôi xin góp kể ít người nhiều, gọi là lòng thảo cùng người Việt-Nam, chúng tôi xin nhờ ngài làm ơn chuyển hộ giùm số bạc này, thì tôi xin cảm ơn ngài vô cùng.

Nay kính

Ký tên : Mme Tôn-thất-Toản

Số quyên của mấy bà ở Qui-nhơn :

Cô lớn sử Qui-nhơn 3 p ; bà Cả 1 p ; Madame Tôn-thất-Toản 5 p ; cô Pagès 5 p ; cô Desloges 3 p ; cô bai Vui tức Trần-Cung 3 p ; cô Đào sage-femme 3 p ; cô Sáng-Hưng 2 p ; cô Năm chủ xe điện 1 p ; cô Tôn Nữ thị-Hồng 0 p.5 : ; cô Sáu con bà Cả 0 p.50 ; thầy Tôn-thất Dậu 0p.40 ; cô Tôn nữ thị-Ấn 0 p.10 ; bà bảy Hiền 0 p.30.

. . .

MM Hoàng-chính-Viên 1 p 00 ; Nguyễn-duy-Khiên 1 p 00.

. . .

Phòng kế-toán nhà Đông-Pháp Ngân-hàng Hanoi :

MM. D... 2 p ; Ng-v-Vinh 3 p ; Khoa 3 p ; Định 2 p ; Phương 2 p ; Tâu 2 p ; Thực 2 p ; Minh 2 p ; Giong 1 p ; Trác 1 p ; Ng-v-Lộc 1 p ; Nhân 1 p ; Tuân 1 p ; Hựu 1 p ; Huyên 1 p ; Ng-Lan 1 p ; Tiến 1 p ; hanh 1 p ; Long 1 p ; Lê-N an 1 p ; Ng-v-Giợ tức Vĩnh 1 p ; Mạch 1 p ; Đại 1 p ; Tâm 1 p ; Tịch 1 p ; Chung 1 p ; Cầm 1 p ; Mậu 1 p ; Đinh-Bình 0 p.50 ; N.uận 0 p.50 ; Tài 0 p.50 ; Thái 0 p.50 ; Duy 0 p.50 ; Nhung 0 p.5) ; Trương-Qui 0 p.5 : ; Thiu 0 p.50 ; Bùi-xuân-Lan 0 p.50 ; Ng-v-Can 0 p.50 ; Bình 0 p.50 ; Đức 0 p.50 ; Việt 0 p.5 : ; Touật 0 p.50 ; Kim 0 p.50 ; Ng-tông-Quỹ 0 p.5) ; Trần-gia-Lau 0 p.5) ; Cao-Đình-Lương 0 p.5 : ; Thận 0 p.50 ; Bùi-huy-Giợ 0 p.50 ; Trạm 0 p.5 : ; Cần fils 0p.5) ; Ngọ 0 p.50 ; Phạm-v-Lương 0 p.50 ; Chính 0 p.50 ; Nghĩa 0 p.50 ; Thảo 0 p.50 ; Dương-đức-Lộc 0 p.50 ; Thoan 0 p.5) ; Ng-hữu-Đam 0 p.3 : ; Ng-văn-Dzụ 0 p.30 ; Lê-phạm-Chương 0p.3) ; Đỗ-ngọc-Toan 0 p.30.

Cộng.	83 $ 50
Những số tiền bán báo đã nhận được trước	142 65
Tổng cộng	226 $ 15

Đường xe lửa Nhà-nước. — Đường xe lửa Hanoi lên Na-ham nay đã đi lại được như thường rồi.

Tử tuần đại-khánh. — Nhân dịp sắp đến lễ Tứ-tuần đại-khánh nhà in bản quán có bán một bức tiểu-tượng đức Kim-thượng **Khải-Định** hoàng-đế. Ngài nào muốn có một bức để được chiêm-ngưỡng ngự dung thì xin gửi 0 p. 25 và tiền **cước-phí 0 p. 08** cho Mr Bùi-xuân-Thành, **quản-lý nhà in** *Trung bắc tân-văn*, **Hanoi.**

Cứu tế các miền bị lụt. — Cái nạn vỡ đê lụt lội như năm nay là một cái hại chung rất lớn, là một cái hại vài mươi năm nay chưa từng thấy. Ai là người có tâm đối với đồng-bào, với xã-hội, trông thấy cái cảnh-trạng thảm-thê như vậy, tất cũng phải động lòng thương-xót, tìm đường cứu-giúp cho nhau, không nỡ khoanh tay đứng nhìn mấy mươi vạn con người bơ vơ dầm dưỡi. Cho nên sự cứu-tế các m ền bị lụt là một sự rất khẩn thiết ngày nay. Báo Đông-pháp (*France Indochine*) xuất bản ngày 28 và 29 août có đăng rằng :

« Các nhà đại-thương phú-hộ bản rằng : nếu chờ đến lúc quyên được tiền mới cứu-tế, thì những dân bị lụt mà nhất là những bọn đàn bà con mọn chưa biết chết đói đến bao nhiêu, nên có định góp nhau lại một số tiền lớn ước hơn một vạn để mua gạo phát chẩn ngay. Khi quyên được thì sẽ trừ cái số mình quyên đi, còn thừa bao nhiêu sẽ lấy lại.

« Các bang-trưởng Khách cũng lấy làm thương xót người bị nạn định năm nay quyên nhiều hơn năm ngoái.

« Các ông chủ và quản-lý các công-quán cũng định hát giúp nhiều buổi được bao nhiêu tiền giao cho hội-đồng chẩn-tế cho người bị nạn.

« Các nhà dư-dụ cũng định quyên nhiều hơn năm ngoái ».

Không biết những lời ông chủ-báo Đông-pháp đăng những câu trên này là lời đích-xác hay còn là lời ước-cầu. Nếu lời ấy quả là lời đích-xác, thì còn gì đáng mừng hơn nữa. Bằng lời ấy còn là lời trông mong, ta cũng nên biểu đồng-tình lắm, vì ông là người nước Pháp, mà ông còn vì dân ta, mà sẵn có cái tư-tưởng ấy, huống chi chúng ta cũng một nòi-giống, cũng một nước non, trong văn-chương vẫn gọi nhau là đồng-bào anh em, tên xưng hô qui hàu một-thiết như thế mà không thực hành được lời ấy hay sao ?

Vậy rất mong rằng : đồng-bào ta nghĩ sao cho xứng đáng cái danh-hiệu hai chữ Đồng-bào, và cho hợp với những lời kỳ-vọng của ông chủ-bút báo Đông pháp.

Hội-đồng cứu-tế lại cảo.

Hỡi đồng-bào trong Nam-Trung-kỳ. — Anh em ơi, anh em ơi, anh em có biết ngày nay là cái ngày xứ Bắc-kỳ đương có cái tai-nạn rất to không ? là cái ngày mấy mươi vạn người trong ba tỉnh Bắc-ninh, Hưng-yên và Hải-dương đương k ốn-nạn với cái ngọn nước vỡ-tình kia không ? Ôi ! nói đến cái lỗ đê lụt lội năm nay, nếu những người có tâm-huyết đối với nòi giống nghe biết, tưởng ai ai cũng phải rang mình rơi lệ, mà sẵn lòng tương nhau, không thể nào nỡ mắn ngơ coi như ngoài dưng nước lã được.

Kể các đê bị lở thì bắt đầu từ đê sở 9 Đuống tỉnh Bắc-ninh, lở về địa-phận làng Cuâu-cầu, sau lại lở đê Kim-sơn và đê Phi liệt. Về tỉnh Hưng-yên thì lở đê Thiết-trụ đến Lực-điền và đê bờ-hạ nữa.

Về tỉnh Hải-dương thì lở nhiều chỗ ở quảng Công-tranh.

Các chỗ lở ấy rộng và sâu thì không đâu bằng chỗ lở Phi-liệt, bề sâu có tới hơn chín thước tây và bề rộng có tới gần một ngàn thước tây, bởi vậy nên không sao đắp lại được.

Vì ngọn nước ghê gớm làm lở nhiều nơi như thế, nên gần hai mươi phủ huyện trong ba tỉnh ấy **mênh mang** như là một bể, nhà cửa trôi-trác, của cải súc vật đều trôi mất sạch, cây cối trồng tự đời ông cha để lại đều chết hết, trâu bò hai mươi phần còn sót một, lại không có cỏ rơm rạ mà ăn rồi cũng chết nốt, người sinh không có nơi sinh, người chết không có nơi táng, thế thảm trăm đàng nghìn nỗi đã đến cực điểm. Hèn nay cái tình bàn-nạn-dân trong ba tỉnh ấy, phải nhiều áo không có mặc, cơm không có ăn, đã thấy bao nhiêu người dắt nhau cùng nhau và bồng bế nhau đi ăn mày các nơi lân lính ! Than ôi ! bọn anh em bị nạn ấy có phải vì tội lười biếng mà khổ thế đâu ! có phải vì tội chơi bời phá hại mà khốn nạn thế đâu ! chính xưa nay là một bậc người lương-thiện làm ăn, có cửa nhà cơ nghiệp đáng yêu đáng mến lắm, thế mà nỗi nhiên bị cơn tuổng-tai dữ dội, làm cho nhà tan cửa mất, thân thế phiêu-linh ! một tấm kịch bi thảm nay thật là chưa hề thấy vậy.

Hỡi anh em đồng bào trong Trung Nam-kỳ ! dẫu rằng non sông xa cách, cai bình thức khu-vực có khác nhau, song cũng một nước tóc, cũng một màu da, cũng sinh trưởng trong cái gia-sản bốn ngàn năm có lẻ, thì những sự giúp đỡ cứu vớt, tưởng cũng là cái nghĩa vụ chung của chúng ta, chúng ta không thể từ chối được, mà chúng ta sở dĩ phải giúp đỡ cứu vớt nhau như thế, không những tỏ lòng từ thiện và lỗ nghĩa bảo chúng mà thôi, mà cái tình đối với nhân loại, người các nước đâu cũng thế cả. Nếu không thế thì nước Nhật-bản động đất vừa rồi, sao các nước cũng đều đem tiền và vật liệu đến giúp, mà anh em người Việt-Nam ta cũng nhiều người quyên hàng trăm hàng chục để giúp nữa và hai chính-phủ ở Đông-pháp ta cũng có gửi tiền quyên cấp những bao nhiêu ? Điều đó há không phải là một tấm gương rất quí báu hay sao ?

Ước ao rằng : các qui báo-quán trong Nam ta sẽ đem việc cứu-tế này đăng lên các báo, để cổ động với toàn-thể quốc-dân, thì thật là một việc rất hay lắm.

Hội-đồng cứu-tế
Hội-trưởng,
Lê-trung-Ngọc

Tổng-đốc, Thượng-thẩm-viện, Hanoi.

(1) 85 tiền 55p 70 do M. Trịnh-văn-Minh thu và chuyển đến bản-báo.

Ngạch tòa Sứ. — Nghị-định ngày 20 août 1924 về việc bổ M. Ngô-vi-Hiệ làm thư-ký tập sự ngạch tòa Sứ thì nay bãi đi.

M. Nghiêm-xuân-Hằng thư-ký hạng nhì tại Cao-bằng, nay đổi đi Thái-bình, thay M. Lê-văn-Quế thư-ký hạng nhất.

Tại hội Khai-trí. — Ban Văn-học hội Khai-trí kính-đạt các ngài tân-trợ, chủ-trì và thường hội-viên biết rằng đến ngày mồng 10 tháng tám ta này tức là 8 septembre 1924) là ngày giỗ cụ Nguyễn-Du làm truyện Kim Vân Kiều, đúng 9 giờ tối đặt một cuộc kỷ-niệm tại nhà Hội.

Hiện tờ đạt của hội đã gửi đi khắp các nơi, chương-trình đã đăng trong các báo, nay xin nhắc lại là ví hội nhận được nhiều tờ gửi trả lại. Thường thường các ngài hội-viên hoặc hồi-hưu, hoặc thuyên-chuyển, hoặc di-cư hay sao những không cho hội biết, nên lạc chỗ ở, cho nên mỗi khi có giấy đạt gửi đi vẫn tiếp được chia ba một phần gửi trả lại. Vậy xin các ngài không nhận được tờ đạt thì coi lời thông-báo này làm giấy mời, đúng giờ ấy lại dự cuộc kỷ-niệm để tỏ lòng phó kính một bậc danh-sĩ nước Nam nhà, và xin các ngài nhớ viết thư luôn khi đổi chỗ ở cho khỏi lạc mất thơ từ giấy má của hội.

Hội Khai trí thông-báo.

Ngạch thừa phát. — M. Đặng-âm, thừa-phát hạng ba, Tuyên tiên lãng (Kiến-an) hết hạn nghỉ phép một tháng, thì được mới giả hạn cảm tháng, lĩnh nửa lương.

Hội chợ Hanoi
Lần thứ sáu

Sẽ bắt đầu mở từ 30 Novembre đến 14 Décembre 1924.

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay tòa Thượng thẩm xử những việc sau này :

Một người mật-thám ăn cắp thuốc phiện lậu. — Hôm 10 Mai, tên Ng-văn-Năm tức cả Chu, không làm nghề nghiệp gì bắt được một cái *va-lit* đựng 6 bánh thuốc phiện lậu của một người xách đi qua hàng Đẫy bỏ chạy, rồi cho vợ là Trần-thị-Tơn, bán hàng gạo đứng trông để chạy đi báo tên Ng-đình-Bích là mật-thám. Khi tên Ng-đình-Bích đến nơi liền thông đồng với tên Năm đem va lít thuốc phiện lậu vào nhà Trần-thị-Cây mở ra lấy 5 bánh chia nhau và cho tiền chứa nhà. Còn một bánh đem về sở trình. Tòa án Trừng-trị Hanoi phạt tên Ng-văn-Năm 2 tháng tù, Trần-thị Loan 15 ngày tù, Trần-thị-Cây và Ng-đình Bích tên 200 quan án treo. Quan Biện-lý thấy những tên phạm phải phạt nhẹ thì chống án xin phạt tất nặng để làm gương cho kẻ khác.

Tòa Thượng-thẩm xét xong tăng phạt lỗ tên Ng-văn-Năm, và Ng-đình-Bích mỗi tên 6 tháng tù, Trần-thị-Loan, Trần-thị-Cây mỗi tên 15 ngày tù.

Bội tín. — Một người có chung với Ng-văn Sự là thợ cạo mở cửa hàng thợ cạo ở phố sông Tô-lịch đưa tiền đi lấy môn bài. Tên lý không những thiếu cả tiền môn bài, lại lấy cả đồ dùng ở hiệu trốn đi nữa. Tòa án Trừng-trị Hà-nội phạt tên Sự 3 tháng tù và 25 quan. Tòa Thượng-thẩm y án.

Hành hung. — Một hôm, ở chùa tỉnh Phúc-yên làm c ay, có một người ở Hà-n i quen nhà sư lên xem. Tên Trương-văn-Nhĩ, ngờ cho người ấy là nhân-tình với vợ bán hàng quà bánh ở ngoài cửa chùa thì đánh sinh sự rồi đánh bị thương. Tòa án Trừng trị Hà-nội phạt Trương văn-Nhĩ 50 quan. Tòa Thượng-thẩm y án. Còn Trương-văn-Toàn là em cũng phải tòa án Trừng-trị phạt 50 quan về việc hành hung ấy thì được tòa Thượng-thẩm tha cho vì xét không đủ chứng cớ.

Việc ăn cắp xe đạp. — Đào-văn-Nguyên là thầu khoán có đề cái xe đạp dựng ở trước cửa sở Thương-chính tỉnh Tuyên quang, Ng-v-Trạch là hoa-tiêu tàu *Phú-lu* của công-ti Bạch-Thái lấy xe lấy đi. Khi người thầu khoán ra thì thấy mất xe đạp, đi tìm mãi mới bắt gặp. Tòa án Trừng trị Tuyên-quang cho là ăn cắp cái xe đạp lấy phạt tên Ng-văn-Trạch 6 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm tha cho trắng án vì xét là Ng văn-Trạch tưởng là xe của anh lấy nhầm chứ không phải là ăn cắp, hiện người anh cũng có cái xe lúc bấy giờ cũng dựng ở đấy.

Thuyên bổ. — Các giáo chức có tên sau này điều bổ vào trường thực-hành phố nhà thương Khách-Hanoi, kể từ ngày 1er septembre 1924 :

MM. Trương-qui-Bính, giáo-học hạng tư ; Hoàng-văn-Hạnh, giáo-học hạng năm ; Ng-thế-Mộc, giáo-học hạng năm ; Hoàng-đức-Thuy, giáo-học hạng tám ; Dương-tự-Hung, giáo-học hạng tám ; Vũ-văn-Ngu, trợ-giáo thực thụ hạng tám ; Cao-nguyên-Lợi, trợ-giáo tập sự.

Các giáo-chức có tên sau này điều bổ làm thị-dịch tại trường nam sư-phạm kể từ ngày 1er septembre 1924 :

MM. Lê-v-Thụy giáo-học hạng tư ; M. Vũ-ngọc-Chương, trợ-giáo thực-thụ hạng bảy ;

M. Bùi-vọng-Học, trợ-giáo thực-thụ hạng tám.

MM. Ng-v-Lộc. Phạm-v-Chuyên, Lương-ngọc-Phao, Trần-v-Hương, và Ng-tất-Tố, đã có bằng sơ-học Pháp Việt, đều được bổ trợ-giáo tập-sự.

M. Ng-v-Nam, có bằng Sơ học Pháp-Việt nguyên học-sinh lớp sư-phạm, được bổ trợ-giáo tập sự, kể từ ngày 1er septembre 1924.

Nghỉ dưỡng bệnh. — M. Đặng-mậu-Kiên, trợ giáo thực-thụ hạng tám, được nghỉ dưỡng bệnh ba tháng, tháng đầu cả lương, hai tháng sau nửa lương.

Nghỉ hộ-sản. — Mme Trần-thị-Nhân trợ-giáo thực-thụ hạng sáu, trong sự tại trường nữ-sư-phạm học-sinh, được nghỉ hộ-sản hai tháng, lĩnh cả lương.

Bãi chức. — M. Nguyễn-Thúc, trợ-giáo tại Thanh-triều, huyện Hưng-nhân, (Thái-bình), vì bất lực, nên bị bãi chức, kể từ ngày 1er septembre 1924 trở đi.

Từ chức. M. Lai-hấp-Trâm, đồng-sự Cao-nỗ, phủ Tiên-hưng, tỉnh Thái-bình được từ chức.

M. Vũ duy-Tôn, trợ-giáo phụ-tá ở Hoành-thu, phủ Xuân-trường, tỉnh Nam-định, được từ chức.

Di trường. — Trường Sơ-đẳng Là-đôi, phủ Nam-sách, tỉnh Hải-dương, trước ở làng Kim-bích, nay di sang làng Kim-đô.

Bãi trường. Trường Sơ-đẳng Hà-cố-nung, châu Hà-cối, tỉnh Hải-ninh, nay bãi đi.

Thưởng hàm. Các binh sĩ có tên sau này đều được thưởng hàm :

Vì có công xuất-sắc

Chánh bát phẩm đội trưởng (8-1) : MM. Ngô-v-Xương, quản làng Lương-kiệt (Nam-định) ; Trần-tư-Đạt quản làng Hữu-bi (Nam-định) ; Ng-văn-Cần, quản làng Yên-trạch (Bắc-ninh).

Cai binh cửu phẩm đội trưởng (9-1) M. Vũ-v-Nhu, quản làng Vũ-xá-ba (Hà-nam)

Vì làm việc lâu năm :

Phó quản cơ (4-2) : M. Phạm-tiu-Gi, quản làng Trung-tao (Nam-định)

Cẩm binh chánh đội trưởng (5-1) : MM. Trần-văn-Giản, quản làng Mậu-lộc ; Vũ-khắc-Giang, quản làng Vọng-cổ (Nam-định) ;

Tinh binh chánh đội trưởng suất đội (6-1) : M. Lan-a-Bát, quản làng Tràng-vin (Hải-ninh).

Chánh đội-trưởng suất đội (6-1) : MM. Lục-a-Cầm, quản làng Ninh-dương (Hải-ninh) ; Ng-v-Phôn, quản làng Thanh xa (Hưng-yên)

Y-khoa bác-sĩ Sarrailhé
55 nhà 5, phố Thợ-nhuộm. Giấy nói 206

Xét-nghiệm máu mủ, đờm rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh siển, bệnh đau dạ dày, đau ruột, bệnh đàn bà và hô-sinh, vân vân.

Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn.

Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 4 giờ đến 6 giờ 30 chiều.

Trừ ngày chủ-nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ 30 đến 12 giờ trưa, có hẹn ngày và giờ cho bệnh-nhân đến chữa. 2080

KIN CÁC QUÍ KHÁCH NÉM THỬ MÀ XEM !

Các thứ thuốc lá hiệu Con Gà, chưa cuốn và cuốn rồi, hạng mới chế (Fabrication nouvelle) của Đông-dương Yên-Thảo Công-Ty toàn bằng thuốc ngoại-quốc hảo hạng, theo cách vệ-sinh. Vừa nhẹ, vừa thơm, không rào cổ, không nhức đầu. Thử một biết thực. 3097

Kỳ thi tuyển thư ký và giáo-học tại trường Trương-minh-Sanh. — Đến ngày mồng 4 septembre, tại trường Trương-minh-Sanh phố bàng Vô-Hanoi sẽ mở một kỳ thi tuyển lấy 10 người thư-ký và giáo-học. Muốn biết thể lệ hỏi tại nhà trường. 3992

Một cách đi lừa cắt-lương. — Mới đây một nhà ở phố kia trong thành-phố ta phải một con hủ vía, là nhà này ngoài cửa có treo biển cho thuê, chợt có một đi ân công-tử bột nào đó vào hỏi thuê, mặc cả định giá rồi đặt 3 p. để tối đến xem nhà rồi dọn lại một tí. Nhà chủ cho dọn dẹp ngay, bụng nghĩ là các thầy đi làm việc chi đây, vì âu phục xem cũng bảnh lắm. Tối đến, nhà chủ ngóng mãi mà chẳng thấy đọn đồ đạc và hòm rương gì cả, chỉ thấy bọn đó đạc xem xét hết nhà, hết cửa trước đến cửa sau, ngẫm nghĩa đủ các phương hướng. Bốn năm hôm luôn như thế, khiến nhà chủ đã hơi nghi, nên đã có ý giữ-gìn. Nhưng chúng làm cho nhà chủ phải rối mất lên, đưa chúng đi xem mãi, đến khi chúng ra rồi, trông lại mắc áo thì áo đã bay mất cả.

Sau hỏi ra mới biết bọn này vẫn ngông nghênh trong thành-phố đi thả mồi để chục vào nhỏ ra to, nhưng vì nhà này người nhà đông nên bên trong lại có bọn thợ mộc làm, nên chúng mới không dám gỡ thới nhà ghề mà mượn làm giảm cái áo vậy.

Lại có người kể chuyện rằng phải du-côn dân ba cũng mới sản xuất mấy tay bợm, cứ kể cách ăn mặc thì dẫu tiền-thư sơn cũng không bằng, ô dầm, giầy cườm, áo sa tây phủ ra ngoài, khăn nhung, bí tất *phin*, cổ đẩy hột, tay đẩy nhẫn xuyến, ngất nghểu cao su, hễ cứ thấy hàng nào đông là chen vác, giả mua giả bán, rồi nhà hàng vô ý thì tấm nhiều để biến ngay mà không dám đòi cho chủ nợ, đành để chúng tự nhiên mà bước lên xe, vì người sang như thế thì ai còn ngờ !

Lại một bữa có một ả vào Vạn-bảo, giả cách chuộc đồ, chen chúc nhanh nhẹn lắm, ai trông thấy mà chẳng nhường đường ; thoáng một cái nó đã rút ngay được cái ví đa đựng 130 đồng của một người đi chuộc đồ. Nó, rồi kia ngơ ngẩn trông thấy rõ ràng mà không dám đòi, phải ra kêu van, song những quân này còn có thương ai, mồm thì lăng ma mà in ngay 5 ngón tay vào mặt người kia rồi cứ tự do bước lên xe để cút, sau nhiều người trông thấy túm lại đòi, nó sợ lỗi thôi mới vứt giả.

Vậy thì quân nào cũng phải cùng bọn với những quân kia không ? Bà con ta nên gìn giữ, nếu thấy chúng giở những thủ-đoạn ấy ra, thì lập tức nên báo sở cảnh sát ngay, mà nhất là các chủ cổ nhà cho thuê bạ chợ người ở thuê, có gặp chúng đến giả cao giả, lại càng nên quan phòng lắm.

Ăn cắp ống máng. — Ba đứa trẻ con là tên Ng văn-Dung, văn-Cửu, văn-Khai, đều đi du đãng, ăn cắp của trường Hội-chợ một cái ống máng đều phải bắt giải ra Tòa án.

Mất trộm. — Một người thợ may tên là Nghĩa, ở phố Cầu-gỗ số 73 trình rằng mất trộm một cái giấy bạc một trăm đồng.

Ng-văn-Ý là chủ thuyền số 17 của hàng Sauvage đậu tại bờ sông trước cửa cột Đồng-hồ trình rằng mất trộm 172 $ và các đồ vật đáng 34 $.

Xe ô-tô trái phép. — Sở cảnh-sát đã làm giấy biên bản những người *chauffeurs* :

Xe ô-tô số T.1455 vì đi bên tay trái.
Xe ô-tô C.B.H. vì dừng đèn chiếu quá.
Xe ô-tô C.B.H không có bằng vận máy ô-tô.

Chưa trong Chủ ba, xem tiếp trang.

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Trên sông Hồng-hà

	1er Septembre hồi 6 giờ	2 Septembre hồi 6 giờ
Lao-kay	79 20	78.60
Yên-bày	29 57	29.87
Việt-trì.	13 35	13.12
Hanoi !	8 64	8 41
Yen-yên	6 80	6.55
Hòa-bình.	5 90	5.70
Tuyên-quang.	5.71	5.53
Phú-doan.	21.25	»
Phú Yên-bình	1.95	1 87

Trên sông Thái-bình

	1er Septembre hồi 6 giờ	2 Septembre hồi 6 giờ
Thái-nguyên	20.54	20.50
Lâm	4.10	3.80
Phả-lạng-thương	4.90	1.50
Đáp-cầu	5.14	4.73
Bắc-ninh	8.93	

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bồ-đào:
TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lá lạm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kỹ kẻo nhầm to !!!

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Dù vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế **MONTÈS**
54 Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư báo này.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Hội-đồng thành phố — (Tiếp theo số báo ngày 27 août 1924) Món tiền để trả cho công-ty điện-khí Đông-pháp về việc dùng điện-lực để vận nước ở nhà máy Hạ-lý thì theo bản khảo xét của quan chánh kỹ-sư toàn hạt Bắc-kỳ mà quan Thống-sứ đã hỏi ý-kiến trước khi duyệt-y những lời thỉnh cầu kỳ hội đồng 20 Mai vừa rồi có mấy điều thiết-yếu đã giải-quyết như sau này:

Điện lực dùng hết bao nhiêu sẽ tính theo đồng hồ mà trả tiền. Khi mà đồng-hồ sai không có thể tính được thì sẽ tính số nước tiêu thụ theo đồng hồ của nhà máy nước là 15 thước và năm *watts heures*. Thế mà nếu cả đồng hồ điện-lực và đồng hồ nhà máy nước cùng sai thì số điện lực dùng vào việc vận nước sẽ tính theo số trung bình tháng trước trong kỳ hạn đồng-hồ sai ấy.

Hội-đồng để đến kỳ khác mới xét đơn thỉnh cầu của quan docteur Petit về việc xin đất của thành phố, một thửa là 500 thước vuông và một thửa nữa là 122 thước vuông, để bù lại sự tổn phí việc đắp rộng thêm con đường Sadi-Carnot và đắp nối con đường nhà thương mà ngài phải chịu cả.

Hội-đồng thuận để lại giá 3 đồng một thước vuông cho sở Crédit foncier de l'Indochine thửa đất ngay ở bên cạnh thửa đất của quan docteur Petit.

M. Ng-văn-Tấn hiện đang mở lò bát ở gần sở Hóa-học có đơn xin thành phố nhường cho miếng đất ở cạnh lò bát của mình thì hội-đồng giao cho ban công-tác xét.

M. Lương luc-Tchang có miếng đất nay mai sẽ làm đường qua thì bằng lòng nhường không cho thành phố, số đất làm đường là 578 thước vuông. Hội-đồng công nhận.

Vấn đề nước ăn của thành phố thì quan Đốc-lý nói rằng ngài theo lời bàn của hội-đồng ngày 7 décembre 1923 mà đệ lên quan Thống-sứ từ ngày 30 trước. Trong khi đợi thượng lệnh xử quyết thì quan chánh thanh-tra công-tác có phái quan kỹ-sư kiều lộ là M. Rossignol de Fargues đi khảo xét. Về phần ngài, ngài cũng phái quan kỹ sư Gautier đi khảo xét cách dẫn nước thế nào là tiện lợi.

Đoạn rồi M. Gautier trình hội-đồng bản khảo xét của ông rất kĩ-càng, đại khái nói: việc tìm cách dẫn nước cho đủ cung cả thành-phố mà theo như bản khảo xét của ông đem thi hành thì cũng dễ, song phải cái số tiền kinh doanh lớn quá, vậy hội đồng nên liệu cách thế nào mà trù liệu cho thành-phố đỡ phải chịu nặng mới được.

M. Gautier nói xong, quan đốc-lý Krautheimer thay mặt hội-đồng cảm ơn ông đã có công khảo xét vấn đề nước ăn cho thành phố một cách có công-phu như thế. Hội-đồng bàn giải hồi lâu về việc này rồi mới xét đến các việc vặt.

Việc thứ nhất. — Sở Crédit foncier de l'Indochine đặt giá miếng đất nhà máy Porchet cũ và nghĩ cách mở thêm hai phố mà sau này sẽ thuộc về nội châu. Hội-đồng chuẩn y, song phải hợp cách thức như lời bàn ở kỳ hội-đồng ngày 7 décembre 1923.

Việc thứ hai — Nối phố Agent Guinet giao cho ban công tác xét nghĩ.

Việc thứ ba — Hội đồng cho phép sở Ateliers Maritimes được đặt con đường sắt 0m60 ở phố Verdun ăn sang Sáu-kho.

Việc thứ tư. — Hội-đồng định đánh tăng thuế thân những người Á-châu ngoại quốc trú ngụ ở Hải-phòng là mười phần trăm nữa trong năm 1925.

Việc thứ năm. — Ông xã-trưởng Chavignon có thư nói đã nhận được món tiền 41 550 quan và cảm ơn hội-đồng và dân thành phố.

Việc thứ sáu. — Quan Thống-chế Foch là hội-trưởng hội Quân-công bội tinh có thư cảm ơn hội-đồng đã có lòng bênh vực quyền lợi cho hội ấy.

Việc thứ bảy. — Hội Trung Bắc-kỳ tương tế Pháp có thư cảm ơn hội đồng đã cấp cho hội ấy 200 đồng.

Việc thứ tám. M. Breton Caubet là chủ phường hát vụ 1924-1925 có nói việc mộ con hát gần xong.

Cuối hội-đồng M. Caron có xin làm lại nhà nhốt súc-sinh cho được tử tế và sạch sẽ hơn. Quan Đốc-lý đáp rằng để sang năm có tiền sẽ xây và sẽ làm vào quãng bên ngõ Lò lợn cũ và phố Nhà-thương.

MM. Caron và Godefeu xin chỉnh-đốn lại việc đổi thùng. Quan Đốc-lý nói việc ấy hội-đồng vệ-sinh đã họp một lần bàn cho nhà lãnh-trưng trong hai tháng phải chỉnh-đốn công việc cho xong cho kịp phiên hội-đồng sau vào ngày 9 septembre.

M. Feschi hỏi việc tàu xe ô-tô cho ngạch tuần-cảnh. Quan Đốc-lý nhắc lại hội-đồng kỳ trước đã xét sự ích lợi việc tậu ô-tô cho ngạch ấy tiện dùng trong khi đi tuần phòng thì nay mai cũng đem thi-hành.

M. Paquin nói rằng ở Hanoi xây dựng được một Cao-đẳng học-đường thì ở Haiphong cũng cần phải đặt quạt máy đèn máy cho các trường học trước khi khai trường nay mai mới phải, vì hiện nay các nơi ấy đâu không có. Quan Đốc-lý trả lời rằng nha Học-chính đã trù liệu rồi.

M. Sĩ-ký muốn rằng thẻ thuế-thân thành phố của người mình cần phải đổi lại cho khác hẳn kiểu và mùi giấy thẻ sưu nhà quê. Quan Đốc-lý hứa sẽ đệ lời thỉnh-cầu với chính-phủ.

Một người phu bị một phát súng vào lưng. — Báo *Courrier d'Haiphong* ngày hôm qua có đăng rằng:

« Chiều hôm nay, có một người Annam, chủ sai đến xén hàng rào gần một cái nhà ở đường Lille thì bị một phát súng đạn như đạn *carabine* bắn vào lưng. Người bị thương phải khiêng ngay vào nhà thương. Bệnh tình không nặng mấy.

Người đàn bà Tây bắn phát súng ấy, ông Cầm Berrard đến hỏi thì khai rằng đang săn ở trong vườn thì lỡ bắn phải người cu-li ấy mà không biết.

Người cu-li thì nói rằng người đàn bà đắm cố chí bắn vào mình vì không bằng lòng cho chủ nhà sai đến xén cây ở hàng rào và buổi sáng cũng đã thấy bắn về phía hàng rào rồi.

Khẩu súng ấy đã bị tịch-ký. Hiện Tòa án đã cho xét hỏi. »

NINH-GIANG

Hỉ tín. Đến ngày mồng 9 ta tháng này thì ông Đỗ-trạc-Nhu là nguyên nghị-viên Bắc-giang sẽ làm lễ thành-hôn cho trưởng-nam là M. Đỗ-Ngọc đốc học trường Pháp-Việt Ninh-giang đẹp duyên với cô Tôn-nữ-thị-Huấn là lệnh-ái ông Tôn thất-Liên chủ-sự bộ Binh tại Huế và là cháu gái quan nguyên Công bộ thượng-thư Đoàn tướng-công.

Vậy xin có lời mừng cả hai họ và cô dâu chú rể.

THANH-HÀ (HẢI-DƯƠNG)

Hại về bão — Ở huyện Thanh-hà ngày hôm 25 août vừa rồi vào hồi 10 giờ sáng, tự nhiên bốc lên cơn gió bão mưa to dữ dội cho suốt cả ngày đến gần sáng, sang ngày 26 mới tắt cơn gió, chỉ có cơn gió tây nam là to nhất, mà từ hôm bị bão mưa cho đến hôm nay nước lại to lên tràn ngập con đường đi ở phố huyện cũng to gần bằng nước trước, đường cái quan-báo từ huyện lên đến đò Gọp giáp tỉnh, những cây xoan to trồng hai bên đường bị đổ gẫy mất ít nhiều, và những cây đa ở trong làng hay lối đường đi ở các làng cũng bị đổ gẫy. Những chợ to ở trong huyện như là chợ Hương, chợ Chảy, chợ Nứa cũng đổ mất 2, 3 dãy quán ngồi bằng tre, còn như các cây có quả và nhà cửa ở chỗ còn bị nước lụt ứ ở trong làng và trong những nhà thấp cũng bị đổ ít nhiều, xem ra không có thiệt hại gì đến người. Thật là thiệt hại cho những người giồng cây ăn quả bán lấy lời.

Ai cũng than rằng hai nước chưa qua, hai bão đã đến.

Tích-ngọc

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Cải lương hý-kịch
(Diễn theo lối Nam-kỳ)

Đến tối thứ hai 8 Septembre (10 tháng tám ta) này mời quý-khách đến xem diễn tích hát cải-lương.

NGHĨA PHỤ TẦM PHU

Là một tích hát có luân-lý hay, nhiều chỗ rất cảm động đến chảy nước mắt.

Dùng toàn điệu hát cải lương lối Nam-kỳ.

Toàn trẻ con diễn thuộc lòng theo vở.

Đã diễn qua 2 lần đều được quí khách ban khen và biết công cho bản-hội lắm. Thế mới biết rằng nghề hát là khó, khó gì bằng dạy bảo trẻ con học hát thế mà có tâm dạy bảo mãi cũng có thể hát được. Tích này có một đứa trẻ 13 tuổi ra trò không kém gì một vai kép lão luyện.

Vậy này lần nào cũng được khen. Xin lấy vé sớm từ tối chủ nhật.

Tối thứ ba 2 Septembre 1924

QUỶ ĐOÁN GIA-TƯ

Sinh con chẳng biết lòng con,
Rồi sau kẻ khuất người còn tỉnh sao.
Khen rằng kế quỷ mưu cao.
Của chung há để thơ đào thiết riêng.

Tối thứ tư 3 Septembre 1924

MÃI DU LANG ĐỘC
CHIẾM HOA-KHÔI

Tục ngữ thường có câu « sướng anh hàng dầu » là do ở tích này mà ra.

Một vế câu-đối kính tặng 100$

Làm một câu-đối để mừng chung tất cả các Ngài đã mông ân vũ lộ. Hiện có « Tập Kiều » được một vế rằng:

« Rằng nay thánh-trạch dồi-
« dào, tưới ra đã khắp;
« . . . .
« . . . . »

Còn một vế nữa, nếu Ngài nào theo đúng qui thức[1] mà đối giúp cho được thật hay thì cứ gởi đến ông Nguyễn đỗ-Mục, biên-tập báo Trung Bắc Tân Văn, Hanoi, sẽ xin kính tặng thù-kim một trăm bạc (100$).

[1] Qui-thức thế nào, đã nói rõ ở đầu bộ tiểu thuyết « TỤC TÁI-SINH-DUYÊN » của ông Nguyễn-đỗ-Mục dịch thuật.

MUA MAU KẺO HẾT!!!

Bản-hiệu mới nhận được ĐĨA HÁT ANNAM, tiếng Saigon, tiếng Huế, tiếng Bắc, hát tuồng, hát chèo, hát cải lương cùng kể chuyện và ca lý rất hay và rất tốt!!

Grand Arrivage Disques Annamites
CHASSON & Cie HANOI

Bát quái cheo!

Thưa Ngài,

Khi Ngài chiếu-cố cho bản-hiệu, hoặc dặn người nhà đến lấy, xin nhớ cho rằng, ngoài cửa có cheo cái **bát quái**, thì mấy chính hiệu chè ngon.

SINH-THÁI
31, Giữa Phố hàng Ngang, 31
2167 HANOI

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Ông Montès nhường hiệu Bào-chế của ông cho ông Domart bào chế sinh-viên hạng nhất về cao-đẳng học-đường Paris đã một năm nay. Ông Domart tự trông coi lấy việc chế thuốc, và thuốc chế bao giờ cũng rất cẩn-thận, nhờ vì thế mà hiệu bào-chế ấy rất có tiếng.

Thuốc gởi đi xa cũng rất chóng. Ai muốn hỏi giá, hay hỏi điều gì cũng trả lời ngay.

THUỐC MYSOL

Là thuốc chuyên-trị bệnh lậu mới mắc hay đã kinh niên

Các thứ thuốc Santal không phải thứ nào dùng cũng được giống nhau đâu, vì tùy cái cách cất khéo hay vụng, mới có thể trong lắm hay trong vừa. Vậy người đau cần phải kén lấy thứ thuốc nhiều chất tốt, không có những chất vô ích và những chất hại.

Chỉ có thuốc MYSOL là có 100/100 thuốc santal nguyên chất mà thôi. Vậy trong các thứ thuốc santal chỉ có thuốc MYSOL bao giờ cũng được công-hiệu chắc chắn mà thôi.

Bệnh lậu mới mắc phải, thì thuốc Mysol trị bệnh chóng lắm.

Bệnh lậu kinh-niên, các thuốc trong khác chữa không khỏi, thì dùng thuốc Mysol cũng bớt trông thấy. Thuốc Mysol lại được một điều không làm đau thận, đau dạ dày. Chỉ có thuốc Mysol là có tính ấy.

Đau bệnh kinh-niên, thì phải dùng một thứ thuốc thật tốt, trừ bệnh đến tận gốc rễ.

Thuốc thụt PARAT

Dùng rất tốt, Bản-hiệu không có thể đăng hàng nghìn bức thư cám ơn, và khen ngợi của bản-hiệu đã tiếp được, song trong quyển sách con gài vào với lọ thuốc bản-hiệu có trích mấy bức thư. Xem bức thư ấy, thì rõ cái giá trị của hai thứ thuốc ấy, mà hai thứ thuốc ấy lại rẻ, vì

Thuốc MYSOL giá có 1 p. 25 và thuốc thụt PARAT giá có 1 p. 10

Nên mua ngay ở hiệu bào chế CHASSAGNE 59, rue Paul-Bert Hanoi

Để chậm một ngày thì bệnh lại khó chữa thêm.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16
HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn bà, giày cườm, giày kim-tuyến, giày nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

2117

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi
MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chấn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 MẬU-THỊNH kính cáo.

Số 1

THỦY-HỬ

(Bộ Thủy hử này tức là Đệ ngũ tài-tử kỳ-thư của Thánh-Thán đã phê-bình. Trong truyện là 108 người mà mỗi người có một tính-tình riêng, một khí chất riêng, một hình-trạng riêng và một thanh khẩu riêng, thật là một ngọn bút hóa-công vậy. Xem tiểu-thuyết Tầu có xem đến Thủy-hử, mới biết rằng bút phép của cổ nhân cũng nhiều kẻ đặc-sắc, không phải những tay tầm-thường chấp nhặt có thể viết nên được)

NGUYỄN-ĐỖ MỤC dịch thuật

HỒI THỨ I

Đời vua *Triết-tôn* nhà *Tống*, ở phủ *Khai-phong* thuộc về *Đông-kinh*, có một chàng họ *Cao*, hàng thứ nhì, cho nên gọi là *Cao-nhị*. Chàng lêu-lổng từ thủa bé, chỉ thích tập múa côn đánh quyền, lại tài nghề đá cầu, cho nên người ta cũng gọi chàng là *Cao-cầu*.

Cao-cầu lại sành cả nghề đàn-địch hát múa, cũng bập bẹ học-đòi thơ phú, nhưng thật không biết *nhân nghĩa, lễ, trí, tín* là cái chi chi. Hằng ngày dong-chơi ở trong thành *Đông-kinh*, thường vẫn rủ người con trai *Vương* viên-ngoại đi chơi bời trong các sòng cờ-bạc.

Vương viên-ngoại phát đơn vào kiện quan phủ *Khai-phong* thì *Cao-cầu* bị đánh 20 roi và phải trục xuất cảnh-ngoại. Lại cấm nhân-dân thành *Đông-kinh* không ai được chứa *Cao-cầu* ở trong nhà.

Cao-cầu không biết làm thế nào, đành phải sang ở nhà *Liễu-thế-quyền* là một sòng gá-bạc tại *Hoài-tây* kia. *Liễu-thế-quyền* vốn hay dung nạp những kẻ lười-biếng du-đãng, *Cao-cầu* sang ở đấy, cả thảy được 3 năm trời.

Sau vua *Triết-tôn* nhân đi tế Nam-giao, được gió hòa mưa thuận, mới giáng chỉ ân-xá cho thiên-hạ. Vì thế mà *Cao-cầu* ở *Hoài tây* lại được tha tội trở về *Đông-kinh*.

Liễu-thế-quyền nguyên có thân-thuộc với một ông chủ hiệu bào-chế ở trong thành *Đông kinh* tên gọi *Đổng tương-sĩ*, mới cấp tiền lộ-phí cho *Cao-cầu* và gởi một phong thư nói với *Đổng-tương sĩ*, xin cho *Cao-cầu* vào làm công ở trong hiệu bào-chế ấy.

Bấy giờ *Cao-cầu* từ biệt *Liễu thế-quyền* trở về *Đông kinh*, tìm đến hiệu bào-chế của *Đổng-tương-sĩ*. *Đổng-tương-sĩ* trông thấy *Cao-cầu* và xem phong thư của *Liễu-thế-quyền*, mới nghĩ thầm rằng: Giả-sử *Cao cầu* là người thành-thực có chí thì ta cho bắn ra vào ở đây để con ta bắt chước cũng hay, nhưng hắn lại là phường chơi bời lêu lổng, không có hạnh-kiểm. Và khi xưa đã có bị án một lần thì tính cũ của hắn chưa chắc đã chừa được. Nếu ta chứa ở trong hiệu, chỉ làm một cái gương xấu cho bọn con ta, mà không nhận lời thì lại nể *Liễu-thế-quyền*, biết làm thế nào!

Đổng-tương-sĩ nghĩ vậy, mới giả-cách vui-vẻ, mời *Cao cầu* ở đấy, ngày nào cũng cơm rượu thết đãi. *Cao-cầu* ở được hơn 10 hôm thì *Đổng-tương-sĩ* đưa tặng ít tiền và một bộ áo mặc, lại viết một phong thư mà bảo *Cao-cầu* rằng:

— Nhà tôi đây hèn-hạ bé nhỏ, khác nào như ngọn lửa của con đom-đóm, ánh sáng không được là bao, không bổ-ích gì cho ngài. Có nhà *Tô* học-sĩ kia, nếu ngài sang đấy thì sau này còn có đường tiến-thân, chẳng hay ngài nghĩ thế nào?

Cao-cầu mừng-rỡ, tạ ơn *Đổng-tương-sĩ*. *Đổng-tương-sĩ* sai người mang thư và đưa *Cao-cầu* sang nhà *Tô* học-sĩ. *Tô* học-sĩ nghe báo, ra tiếp-kiến *Cao cầu* và xem phong thư, biết *Cao cầu* là người chơi-bời lêu-lổng, mới nghĩ thầm rằng: Ta dùng người này thế nào được! Chi bằng ta làm ơn tiến-cử hắn vào làm một chân tùy-phái ở trong phủ phò-mã *Vương* đô úy kia, ta chắc *Vương* đô-úy sẽ ưa dùng những hạng người như thế này.

Tô học-sĩ nghĩ vậy mới viết thư trả lời *Đổng-tương sĩ* và lưu *Cao-cầu* ngủ đấy một đêm. Qua ngày hôm sau, *Tô* học-sĩ lại viết một phong thư sai người đưa *Cao-cầu* sang *Vương* đô úy.

Vương đô-úy nguyên là muội-trượng (em rể) vua *Triết-tôn* và phò-mã (con rể) của vua *Thần-tôn* trước. Tính vốn phong-lưu, lại ưa dùng những người chơi-bời lêu lổng, thấy *Tô* học-sĩ sai người đưa *Cao cầu* đến thì lấy làm bằng lòng ngay, rồi viết thư trả lời *Tô* học-sĩ và nhận cho *Cao-cầu* làm một chân tùy-phái ở trong phủ.

Từ đó *Cao-cầu* mỗi ngày một thêm thân mật, coi như người nhà vậy. Một hôm *Vương* đô-úy đặt tiệc ăn mừng sinh-nhật, có mời tiểu-cữu (em vợ) là *Đoan-vương*. *Đoan-vương* nguyên là con thứ 11 vua *Thần-tôn*, tức là ngự-đệ vua *Triết tôn*, người ta vẫn gọi là *Cửu-thiên-vương*.

Đoan-vương tính vốn thông minh, những cách chơi-bời của khách làng chơi, không thứ gì không hiểu. Cầm kỳ thi họa, biết đủ mọi mùi, nhất là nghề đá cầu thì lại không cần phải nói.

Hôm ấy trong phủ *Vương* đô úy trần-thiết một cách rất trọng-thể. Tiệc bày linh-đình la-liệt, đủ các thứ hải-vị sơn-hào. *Đoan-vương* ngồi giữa, *Vương* đô-úy ngồi một bên để thừa tiếp. Uống vài chén rượu, ngự mấy món ăn thì *Đoan vương* đứng dậy rửa tay rồi đi vào trong thư-phòng nghỉ.

Đoan-vương sực trông thấy ở trên thư-án có một đôi chặn-giấy bằng ngọc dương-chi, chạm thành hình con sư-tử, rất là tinh-xảo. *Đoan-vương* cầm xem, ngắm nghía hồi lâu không nỡ dời tay.

Đoan vương nói:

— Chạm được như thế này thì khéo thật!

Vương đô-úy thấy *Đoan-vương* có lòng ham-thích, liền đáp rằng:

— Tôi lại còn có một cái giá bút chạm hình con rồng, cũng cùng một tay người thợ này làm. Nhưng bây giờ không có đây, để ngày mai tôi xin sai người đưa cả sang kính biếu đại-vương.

Đoan vương nói:

— Xin đa tạ! Nếu vậy thì cái giá bút kia tất còn khéo hơn!

Vương đô-úy nói:

— Để ngày mai tôi sai người đem sang thì đại-vương sẽ biết.

Đoan-vương tỏ lời cảm-tạ, rồi lại vào dự tiệc. Hai bên cùng uống rượu vui, mãi cho đến canh khuya mới tan. *Đoan vương* cáo từ về cung.

Ngày hôm sau, *Vương* đô-úy đem cái giá bút hình con rồng và cái chặn giấy hình con sư-tử để vào trong cái hộp bằng vàng, ngoài bọc một lần lụa vàng, lại viết một phong thư rồi sai *Cao-cầu* mang sang dâng *Đoan vương*.

Khi tới phủ *Đoan-vương*, thủ-môn-quan hỏi rằng:

— Nhà ngươi là người ở đâu?

Cao-cầu cúi chào rồi đáp rằng:

— Tôi là người trong phủ phò-mã, sai đem các đồ bảo-ngọc sang dâng đại-vương.

Thủ-môn-quan nói:

— Đại-vương còn đang đứng ở trong sân, đá cầu với mấy tên linh nhỏ. Nhà-ngươi cứ vào.

Cao-cầu theo vào đến sân, trông thấy *Đoan-vương* đầu đội khăn lượt, mình mặc áo rồng, lưng thắt hai cái giải. Vạt áo phía trước lại vén cài lên giải lưng. Chân đi một đôi giầy thêu con phượng, đang cùng với mấy tên linh nhỏ đá cầu.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

VỊ THUỐC KIẾN HIỆU

1) Hoa-liễu-giải-độc-hoàn, thuốc này, vì các vị thuốc đã nhiều Ngài dắc dụng, nên chẳng những là trị bệnh lậu, còn có thể giải độc mọi chứng khác, mỗi chai 1 p 00.

2) Thuốc-ho, ho hàn, ho nhiệt đều hợp dụng, ho nặng đến đâu, uống già nửa chai khỏi ngay lập tức, mỗi lọ 0p 30.

3) Thuốc lị, bệnh lị thì lắm thứ, có đỏ, có trắng, hoặc vàng, hoặc huyết, hễ không có hiện phát y trị, thực dễ hại người, thứ thuốc này có thể trị các chứng lị, mỗi chai 0 p. 30.

4) Bạch-đới-hoàn, chuyên trị đàn bà kiết-tiện hạ huyết bạch đới thường lưu, mỗi chai 1 p. 00.

Trong hiệu lúc nào cũng có thầy thuốc ai hỏi điều gì xin trả lời ngay.

Quí khách ở xa chiếu-cố cho, xin gửi tiền trước, bà tiền cước mỗi đồng thêm 0 p. 20, từ 1 p. 00 trở lên miễn gửi bảo.

SIOU-HANG-LAM
108, phố hàng Buồm, Hanoi

Agents d'Annonces en Europe :
L. MAYENCE & Cie
9, Rue Tronchet, PARIS
19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

NHÀ BÀ CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTES
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Có bán thứ thuốc

ELIXIR ANTICHOLÉRIQUE

Thuốc này có trị cả những bệnh : đau dạ dầy, đi tả, đau ruột, đi thảo dạ.

CÁCH DÙNG: *Cứ trong 24 giờ uống một lần, mỗi lần uống ba hoặc bốn thìa lớn pha với một lít nước lã ; trẻ con thì uống ba hoặc bốn thìa cà-phê.*

Giá bán : 0$60 một lọ

HỠI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ,
Hễ các ông đã dùng thử thuốc gì mà chưa khỏi, thì xin mua thuốc hiệu POMMADE ROYER, dùng độ ngày lần thì khỏi ngay không sai.
Ở Paris hỏi tại hiệu bào-chế DUPUY, 205, rue Saint-Martin
Ở Hanoi hỏi tại hiệu bà CHASSAGNE

NHÀ BÀ CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTES
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết tẩu.

Trị bệnh mất máu, khí huyết suy-yếu, thân-thể mỏi-mệt, gầy-còm, hay vì kém huyết sinh ra rác phổi làm cho hay ho vật uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm bao giờ !

Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là :

Thuốc nước bổ huyết
MẦU BỔ

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho báo-quán 1 giấy cắt báo này, nhưng lại thì nên thì bảo, rõ rằng vào đâu, và gửi theo bì báo (0$10 bằng tem cũng được để chữ tiền giấy quán khác.

Bổ ai không gửi tiền theo thì sẽ đã nguyên số cả hoặc phải trả tăng hơn.

Thuốc thụt PARAT

Chữa các bệnh sinh-dục rất nhanh, và hợp phép.

RẤT CÔNG-HIỆU

Giá bán 1$10

Chỉ tại phòng thuốc PARAT, Paris

Có gửi bán tại Hà-nội

HIỆU BÀO-CHẾ
CHASSAGNE
59, phố Paul Bert.

CÁC CHỨNG ĐAU XƯƠNG VÀ THẤP

Những bệnh trên đã kể đó các chứng sau này như lở lượt mà ra là bởi tại máu sấu. Bàn-bà thì thường có những lúc phải tội là lúc trở về già. Các chứng ấy có bởi vì máu sấu thành ra đặc, có nhiều cặn. Vậy muốn cho máu chảy lưu thông thì nên dùng thứ thuốc

Dépuratif Richelet

mà có tương-hợp hoàn-cầu điều công-nhận là mạnh là tốt. Dùng thuốc này thì chắc, bao lâu mụn nhọt đã có các bệnh ngoài da như ghẻ lở các nốt mẩn khan mau bớt, giang-mai phá ra cũng bớt.

Thuốc này bán ở các hàng tạp hóa to.

Lão và già — Mãn đọng

Bệnh hen

Dùng thuốc mới và thuốc nổi tiếng không nổ và không nguy.
ESPIC
$1.25 một hộp. Bán tại tất cả các hãng Bào-chế và tại phố St-Lazare, số 25, Paris.
Nên nhận nhãn hiệu ESPIC ở toàn diện thuốc.

Ai muốn chữa bệnh lậu cùng các bệnh tiểu-tiện.

Nên dùng thuốc :

MYSOL

Làm bằng essence de Santal

Thuốc rất mạnh, mà lại rẻ hơn các thứ
Chế tại phòng thuốc PARAT Paris
Gởi bán tại Hà-nội
hiệu bào-chế CHASSAGNE
59, phố Paul Bert.

Thuốc Le MUSCOL

Làm cho có sức khỏe
Trị được bệnh huyết suy
làm cho trong máu
thêm chất đỏ

Gởi bán tại :

Hiệu bào-chế CHASSAGNE
59, Phố Paul-Bert, Hanoi

PILULES
APHRODISIAQUES
du Docteur SIMTHS

Rất nhanh rất công-hiệu

Chữa các bệnh sinh dục khỏi hẳn mà không có chi là nguy-hiểm cả.

Chỉ tại phòng thuốc PARAT Paris

Có GỞI BÁN TẠI:
Hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
59, phố Paul Bert, Hanoi

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTES
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ giới nồng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống 12 cachets

Hỡi các ông mắc phải bệnh tinh (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm tốn-tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Bắc-cạn, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tinh đã có tiếng, thông ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống Cho-chợt, thứ năm nào cũng có in tờ làm ghé tặng.

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET
(1 một vị thuốc các không có pha chế nhiều vào đốt hoặc 0,50 ... không ... 1 gói 5 hoặc 10 ống 24 giờ)
TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẬT-LÉO VÀ GẦN CỐT
THUỐC PHÁP — Trở lại : 3, Rue de Notre-Dame-des-Victoires, PARIS — 3 PHÁP QUỐC SẢN
Cũng có bán tại Hanoi tại CHASSAGNE, Phan-Bội-Châu, BOURGEOIS, Viện ... và các hiệu bào-chế khác.

ENO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

J. BLANC (*đệ nhất hạng bào-chế*)
Ông L. BLANC (*ngoại nội-nghiệp*)
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2$40 một lít

Mỗi ngày hai lần, trước bữa ăn, thì uống một cốc con

每日午晚兩次各喫沒喫喝醒之時候

Bán tại: Hiệu Bào-chế J. BLANC,
31, phố Trang-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi.

LỤC-TỈNH TÂN-VĂN NHỰT-BÁO

(Xuất-bản mỗi ngày 8.000 tờ)
6 trang

GIÁ BÁN BÁO :

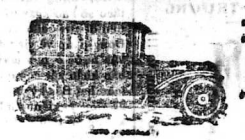
Một năm	12$00
Sáu tháng	6$50
Ba tháng	3$50

Báo-quán ở tại đường Catinat, số 157, Saigon (Cochinchine)

Tôn-chỉ của tờ báo là để truyền-bá tư-tưởng văn minh của Pháp-quốc, luận về kinh-tế lý-tài, báo tin lạ xảy ra trong Đông Pháp, mỗi kỳ đều có tiểu-thuyết. Mua báo xin gởi mandat cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, chủ-nhơn thâu nhận.

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

Đường Vinh đi Bến-thủy

Đường Vinh đi Cửa-hội

Đường Bến-thủy đi Vinh

Đường Vinh đi Hà-tĩnh

Đường Hà-tĩnh đi Đồng-hới

Đường Đồng-hới đi Quảng-trị

Đường Quảng-trị đi Huế

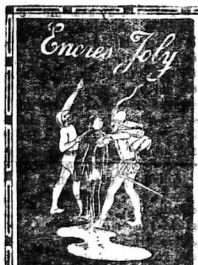
Đường Vinh đi Bến-thủy : Ở Vinh đi khỏi 4 giờ sáng đến Đồng-hà rồi xin chuyển xe lửa vào Huế.

Đường Đồng-hà đi Huế : Ở Đồng-hà ra khỏi 8 giờ sáng sau khi chuyển xe lửa thì nhất định 5 giờ chiều tới Huế.

Các quí-khách đi tại đường Vinh-Đồng-hà nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên coi kẻo làm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm ấy, xin liệt quí khách đem giấy thép trước cho bán-ty. Họ khi bán-ty nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Tân-Ly đi cho Hiếu thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Tân-Ly gare : — mà đường Vinh-Đồng-hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đồng-hà gare.

ĐƯỜNG SANG CÁO. — Vì độ này hơn Láo mưa luôn xe không đi tới được nên xe chúng tôi cũng hơi khó khăn chạy, nhưng đến bởi đất từ tháng mai tây (Novembre) trở đi thì mới là chạy.

MỰC HIỆU
JOLY
TỐT HƠN
Các thứ mực khác

PACHOD Frères & Cie Lyon

MUSCULOSINE BYLA

VITAMINÉE

La meilleure des préparations
TRONG
NHỮNG THỨ SUY-NHƯỢC,
NHỮNG LỰC THẦN KIỆT MỆT NHỌC,
HOẶC NHỮNG LÝ MẮC BỆNH MỚI KHỎI
Thân-thể khang-thái
Sức-lực cường-kiện.

ETABLISSEMENTS BYLA 66 AVENUE DE L'OBSERVATOIRE PARIS FRANCE

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-đơn của Công-ty Panama có rủi sẽ đã hoàn lại (Obligation Panama à lots). Lúc mua phải nộp ngay 20 quan, còn thì 17 tháng mỗi tháng nộp 20 quan, theo như lệ định trong luật. (Như vậy mỗi ngày độ đành mấy xu, có thể trở nên giàu có được).

Hễ nộp tiền lần lần là được ngay cái số trái-đơn mà riêng mình được quyền sở-hữu, như là mình đã nộp hết tiền rồi vậy, và đến lúc trái-đơn trúng số có là năm mình được lĩnh người ấy cả tiền lẫn lãi. Mỗi trái-đơn trong năm lần mà nộp trúng một lần từ 500.000 trở xuống đến 1.000 quan, không có thì cũng được hoàn lại là 400 quan. Mỗi năm có bốn lần rút số, hơn 3 triệu lá.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỜI SAU NÀY :

130 lô.	500.000 quan	200 lô	1.000 quan
130 lô.	250.000 —	1.320 lô	500 —
260 lô.	100.000 —	13.200 lô	400 —
260 lô.	40.000 —	1.780.000 trái đơn hoàn lại hơn	400 —

Người có trái-đơn được dự cuộc rút số mỗi tháng nếu ra vài trước.

Các lô được kinh nguyên tiền, không phải trừ gì tại nơi rút số. Mỗi lần rút số sẽ nhận được một cái bằng số rồi đem trúng số, không phải tốn tiền. Cứ số số trong bảng ký đúng với số trái-đơn, đã tại nhà ngân hàng, các chủ có trái-đơn có thể lấy xem được, theo như điều khoản trong bản luật riêng ngày 12 Mars 1900. Bức luật ấy là một bản luật bảo vệ, giữ gìn cho các nhà có trái đơn, không có điều gì phải nghi ngại cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 15 Août, 15 Novembre thì rút số.

Các ngài muốn dự các cuộc rút số ấy thì xin gởi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papere, MARSEILLE, France
R. C. MARSEILLE 6576